

ברית אהדיות

ההיגרות בהודו לובשות בגדי נשים, אבל התנהגותן המוחצנת והבוטה אינה דומה להתנהגותה של שום אישה הודית מהוגנת. הן מעוררות רתיעה, אבל לברכות הפוריות שלהן מיוחס כוח מיוחד. מפגש מקרי הוביל את יותם יעקבסון להתגורר למשך תקופה עם קהילה של היגרות, שרובן היו בעבר גברים ועברו סירוס

כתב וצילם: יותם יעקבסון

כהמטת אסון על העסק, לפחות במהלך אותו יום מסחר, כי כל עוד השתהו ההיגרות בפתח החנות שום קונה לא התקרב אליה.

במהלך הזמן למדתי לזהות מתי ההיגרות מתקרבות עוד קודם שהופיעו, באמצעות הצליל המהדהד המיוחד שנשמע כשהן מוחאות בכפיהן הקעורות מעט. זו דרכן להסב את תשומת לבו של הציבור לבואן. מיד כשהן מגיעות הן פושטות יד ודורשות במפגיע נדבה נדיבה, כשהן מתעכבות בעיקר ליד הגברים. ההיגרות מתלבשות כנשים ומתקשטות כנשים, אך ניכרים בהן סימנים גבריים כמו ידיים מגודות וקול עבה. התנהגותן המוחצנת והבוטה אינה דומה להתנהגותה של שום אישה הודית מהוגנת. ההיגרות מפזרות את שערן, מבליטות איבריהן בהליכתן, מי שירות מבט ומלטפות את גופן בפומבי. דיבורן קולני וגס. בחוצפה רבה הן מעזות לרפרף באצבעותיהן על גוף הגברים, משפתיהם ועד מבושיהם.

כל כמה שהיה מסקרן לצפות בהן, היה מרתק לא פחות לבחון את התגובות שעוררו. מעצם נוכחותן התמלאו כל הסובבים אי נוחות ודריכות, אך שמרו על ארשת חתומה. אנשים נרתעו מהן, אך במקביל חלקו להן כבוד. איש לא הביע מורת רוח על התנהגותן, וכולם, כמעט בלי יוצא מן הכלל, תרמו להן ביד רחבה. "מיהן?" שאלתי פעם אחר פעם את כל מי שיכולתי. "היגרות", ענו לי תמיד, במבוכה, "סריסים", ולא הוסיפו.

אלמלא נקרו בדרכי שתי ההיגרות (Hijra), זה היה יכול להיות יום טיול רגיל למדי. ירדתי מהמבצר החרב שמעל הכפר רוהה (Roha) שבחצי האי קאץ' (Kachchh) במערב גוג'ראט (Gujarat), בדרכי אל הכפר השכן. בדיוק כשהגעתי אל תחתית הגבעה הן הופיעו מולי. הדרך שבה עיכסו בהליכתן והאופן שבו הביטו בי לא הותירו כל מקום לספק באשר לזהותן. כלל לא ציפיתי לפגוש בהן כאן. שתי ההיגרות הופתעו גם הן מנוכחותי בשדה הבור, אך מיהרו להתגבר על ההפתעה ונהגו כלפי בפרובוקטיביות המוכרת. הן צחקו בקול, התגפפו וקראו לעברי קריאות נוטפות תשוקה. האחת נפנה באמרת הסארי שלה כאילו היתה פלצור, כמבקשת ללכוד אותי, והאחרת החליקה במפגיע את ידה על שיערה הפזור ועפעפה בריסיה הארוכים. בשעה שחלפו על פני הפריחו השתיים נשיקות לווטות.

זה לא היה המפגש הראשון שלי עם היגרות. לא אחת פגשתי היגרות במהלך נסיעות רכבת, אגב שוטטות בשווקים ובשולל אירועים ציבוריים – משמחות משפחתיות ועד חגיגות דתיות. בעוברן מחנות לחנות לא היה כמעט רוכל שלא נתן להן נדבה. כשבעל חנות סירב להעניק להיגרה כסף, או שלא נתן לה את הסכום שנדרש לתת, עשו ההיגרות את המעשה הבוטה מכל: הן הפשילו את הסארי אל מעל למותניהן וחשפו את מבושיהן מול המוכר הנכנס, ולעתים גם מול קהל הקונים. מעשה זה נתפס

↑ היגרות בפסטיבל
ברהמה בפושקר
(Pushkar). ההיגרות
מבליטות את איבריהן
בהליכתן, מישירות
מבט ומלטפות
את גופן בפומבי

במרכז המעגל המעורטל

כששתי ההיג'רות חלפו על פני הן בחנו אותי בקפידה. המשכתי לעקוב אחריהן במבטי וגיליתי שגם הן מסבות את ראשן לעברי. זו ההזדמנות לברר מיהן באמת, החלטתי. אזרתי אומץ ופסעתי בעקבותיהן. ההיג'רות המשיכו לצעוד, אבל הביטו תכופות לאחור והפריחו לעברי נשיקות, כמו מסמ־נות את דרכי. משהתמדתי בהליכה אחריהן הן נעשו חשדניות מעט. נכנסנו אל הכפר רוהה. הן הציצו מעבר לפינת מבנה, וידאו שראיתי לאן פנו. המשכתי בעקבותיהן, ומעבר לפנייה הבאה הן נעלמו בתוך בית. ועכשיו? תהיתי. החלטתי להמתיך.

כעבור כמה דקות נפתח חוץ בדלת, ושתי ההיג'רות, מצחקקות, אך גם טרודות מעט מנוכחותי המתמדת, הציצו לעברי. כשראו שאני עומד במקומי, נעלמו שוב וסגרו את הדלת. כעבור כמה דקות הציצו מבעד לדלת ראשיהן של ההיג'רות אחרות, שאותן לא ראיתי קודם. בהיתי בדלת הנפתחת ונסגרת חליפות. הראשים המציצים לעברי, שהתחלפו בכל פעם, הגבירו את סקרנותי. כמה מהן נמצאות שם בפנים? כעבור זמן שנראה ארוך עד גיחוך נפתחה הדלת והוזמנתי להיכנס פנימה. חלצתי את נעלי ונדחפתי אל חדר קטן. כ־30 היג'רות הצטופפו בו על שטיח מרופט למרגלותיה של ההיג'רה מבוגרת מאוד, לבנת שיער וגרומה, שישבה על דרגש עץ מור־גבה מעט. מתנוכי אוזניה הרפויים השתלשלו עגילי

↑ היג'רות מקבצות נדבות במהלך פסטיבל ברהמה בפושקר, מלוות בגבר מתופף. הן שרות, מעסות, רוקדות ומוחאות כפיים ← ההיג'רות מתנהגות באופן מיני, בוטה ומוחצן שאינו דומה להתנהגותה של שום אישה הודית מהוגנת (במסגרת) האלה בהוצ'ארה מאטה, פטרונית ההיג'רות
Wikimedia :0174

זהב כבדים. מאחוריה נתלתה תמונה גדולה של אלה שלא זיהיתי, ישובה על תרנגולת. עיני כולן ננעצו בי. הוזמנתי בנימוס לשבת, וכמיטב גינוני הכנסת האורחים הוגש לי צ'אי. מרגע שהוכנסתי לביתן, התנהגותן הבוטה נעלמה כלא היתה.

"זאת בהוצ'ארה מאטה (Bahuchara Mata), האלה שלנו", ענו לי כששאלתי מיהי הדמות המ־צוירת. סקרתי את תווי פניהן של הבוהות בי. חרף האיפור הכבד, אצל כמה מהן ניכרו זיפים וסימנים ברורים של מריטת גבות. את עצמות הלחיים הבול־טות והגרוגרת בצוואר היה להן קשה יותר להסתיר. הצחקקים של כמה מהנוכחות היו גבריים לחלוטין, וכאלה היו גם כפות ידיהן הגדולות, עבות הפרקים. אחת מהן, דיפו פטאל שמה, הציגה אותן ברשמיות: "אנחנו כולנו אחיות, וכולנו נשואות לכולנו". פני הביעו חוסר הבנה מוחלט. "כולנו אותו הדבר וכולנו שוכבות זו עם זו", אמרה דיפו בגילוי לב מפתיע. "אתן גברים או נשים?" ניסיתי לברר. "אנחנו לא גבר ולא אישה. אנחנו כולנו same-same", חזרה דיפו פטאל על דבריה הסתומים.

תגובתי העידה שלא ירדתי לסוף דעתה, ודיפו פטאל מלמלה משפט נרגן ומחאה כף בצורה המור־כרת. מיד נחפזו כל ההיג'רות להתייצב על רגליהן. בבת אחת הפשילו כולן את הסארי שלהן עד למעלה ממותניהן. נשארתי לשבת נדהם במרכז המעגל המ־עורטל שנפער סביבי. לרובן היה מה שנראה כאיבר

סיפורי האלה | ברכה מחסרת הברכה

על בהוצ'ארה מאטה (או בשמה האחר בְּסָרְאגִי קְאָטָה), האלה פטרונית ההיג'רות, מסופרות אגדות רבות. על פי אחת מהן היא הותקפה על ידי שודד דרכים אלים, וכדי שלא יפגע בה - כרתה את שדיה. אחר כך קיללה את השודד וגרמה לו להפוך לאימפוטנט, ואת הקללה הסירה מעליו רק לאחר שהתלבש והתנהג כמו אישה וסגד לה. לפי סיפור אחר בהוצ'ארה היתה נסיכה שסירסה את בעלה מפני שהעדיף לצאת ליער ולפזז בו כאישה, מלבוא אל מיטת כלולותיהם. עוד סיפור מספר שהאלה גודלה כילד, אך בבגרותה חשפה את מהותה הפנימית והענישה את הגברים שכפו עליה מגדר לא לה. כמו כן נפוצים סיפורים רבים על גברים שקיללו את האלה ובעקבות זאת נעשו אימפוטנטים. ברוב המקרים נמחל להם רק לאחר שכרתו את איברי מינם.

מלבד ההיג'רות, גם נשים חשוכות בניו מתפללות לבהוצ'ארה מאטה ומבקשות שתברך אותן בפריזון. על פי האמונה, על ידי כריתת השדיים נשמר טוהרה של בהוצ'ארה, אך כשאיבדה אותם ניטלה ממנה הנשיות שעליה הגנה. פרדוקס דומה קיים בקרב מאמיניה, הגברים, שברוב הירוואיות כורתים את איברם וכן מאבדים את פוריותם ואת גבריותם. המקדש הראשי של בהוצ'ארה מאטה נמצא בטאנקהאלפור (Sankhalpur), כמאה קילומטר מאחמדאבד (Ahmedabad) שבגוג'ראט.

מין זכרי כרות לחלוטין, כולל שק האשכים. במקומו נותרה צלקת עגולה, בהירה מעט יותר מגון העור, ונקב זעיר במרכזה. לאחרות היה איבר מין ספק זכרי ספק נשי, שלווה בתפיחה מסוימת בחזה. לאחת ההיג'רות, ראיתי בחטף, היו שני איברי מין; זכרי לא מפותח, ומעליו - נקבי.

הגורו ישבה על הדרגש וצפתה מחרישה במתרחש. כעבור זמן היסתה את כולן בהינף יד. היא דיברה אל קהל מאמינותיה בקול מרעיד. בתום דבריה קמו כמה מההיג'רות, ניגשו אל המטבחון הסמוך והוציאו משם צלחות מזון. "ארוחת צהריים. אתה אוכל איתנו", הודיעו. בתום הארוחה, לאחר שנטלו את ידיהן וכמה תורניות שטפו את הכלים, ניגשה כל היג'רה אל קדמת הדרגש, חלקה כבוד לגורו וקיבלה ממנה את ברכתה, שלווה בהנחת כף יד גרומה על רום מצחה של ההיג'רה. אז נפרדו ממנה כולן והחלו לעשות את דרכן חזרה לביתן בבהוג' (Bhuj), בירת מחוז קאץ'.

כשנפרדנו בבהוג', הן הזמינו אותי להתארח בביתן. זו היתה ראשיתה של ידידות מופלאה שחשפה בפני מסתרים שלא הכרתי: מארג חברתי סבוך, מיניות מורכבת ואורח חיים מרתק. בהתנהגותן המינית המוחצנת ההיג'רות מתריסות נגד כל המקובל והנהוג בחברה ההודית השמרנית. אפילו בחברה המערבית, הנחשבת פלורליסטית ומתירנית, התנהגותן לא היתה מקובלת. תהיתי כיצד ומדוע החברה ההודית מקבלת אותן אל תוכה. התמלאתי בסקרנות לנוכח היחס הכפול שהן מקבלות: אי אפשר לטשטש את ההסתייגות כלפיהן ואת הרתיעה מהן, אבל בולטת גם סובלנות גדולה ביחס אליהן, ולצדה הערכה וכבוד. בסיפורים ששמעתי בעבר דובר על חטיפת ילדים וסירוסם, על חיים נהנתניים ומוסר לקוי, אבל גם על קדושה ועל יכולת להטיל קללות וברכות. "אחד הדברים הכי סודיים אצל ההיג'רות הוא טקס המוות", אמר לי אדם שהיה נבון פחות מאחרים שדיברו על הנושא. "את המתים הן מוציאות מביתן באישון לילה בלי שאיש יראה, ואיש אינו יודע מה הן עושות עם הגופות".

מגדל תצפית חברתי

מקורותיה של קהילת ההיג'רות בהודו לוטים בערפל. היג'רה היא במקור מילה פרסית הנגזרת מהמילה "היז" (hiz), שפירושה "חסר השפעה", או מהמילה "היצ" (hich), שפירושה "חסר מקום". היג'רה היא, אם כן, "אדם ללא מקום בחברה", ובהינדי עכשווית פירושה "סריס". יש להניח שבהודו המילה נכנסה לשימוש עם כיבושי האסלאם, מהמאה ה-11 ואילך. תחת שלטון האסלאם רווח מנהג הסירוס. הגברים שסורסו כונו זנאנות (znana). הם היו היחידים שיכלו לעבור בין כל אגפי הארמון, כולל

↑ היגרות בבית הגורו בכפר רוהה. ראשונה מימין: דיפו פטאל. כולן קיבלו את ברכתה של הגורו

וחוקי החברה אינם חלים עליהן, אבל עם זאת הן נחשבות למבורכות על ידי האלים, והן הראשונות המבחינות בדברים הסמויים מעיני היתר ומהוות מעין מגדל תצפית חברתי.

בתופים ובמחולות

"תראו מי פה!", אמרה אחת ממכרותי מיום אמש והתוותה מולי קו מסתלסל באצבעותיה. "ברוך הבא, היכנס!", פרשה את ידה האחרת לעבר החלל שמאחוריה. ההיגרות הופתעו שקיבלתי את הזמנתן ובאתי לביתן. זה ניכר בהן. דיפו פטאל רכנה מול מראה ומשחה שפתון עז צבע על שפתיה. "הבנות כולן שמחות מאוד לראות אותך. אתה נשאר לישון כאן הלילה, נכון?", שאלה.

למחרת הזמנתי להצטרף אל כמה מנציגות הקומונה שנסעו אל כפר סמוך כדי לברך שם תינוק זכר שאך נולד. לפני יציאתן טיפחו בנות החבורה את הופעתן, נטלו מהארגז המיוחד כמה תופים ומצלתיים קטנים ויצאו מביתן בתיאטרליות מופגנת. כשנכנסנו לאוטובוס פינו לנו המקומיים את הספסל האחורי ואת המושבים שלפניו. ברדתן מהאוטובוס הן ידעו בדיוק לאן לפנות. בני הכפר הביטו בהן במבט סקרן, אך נטול הפתעה. מן הסתם ידעו שהן יגיעו. ההיגרות בירכו את העוברים והשבים לשלום. לעתים גם קיללו אותם. בחופשיות רבה חיוו דעתן על יפי הגברים והחמיאו ללבוש הנשים או לתכשיטיהן. על המחמאות, כמו גם הקללות, הגיבו האנשים בדממה כבושה, בלי שארשת פניהם תשתנה. כשהגיעה החבורה אל בית משפחת התינוק שנו, לד, הקלה השתתק. "איפה התינוק?", שאלה סאנג'יי, מנהיגת החבורה. "התינוק כאן, גברתי", נחפזה אחת

ההרמון המבודד. מכיוון שהסתובבו בכל מקום, אי אפשר היה להסתיר מהם דבר. כדי להבטיח שינצרו את לשונם ריצו אותם במתנות. כך קיבלו הסריסים כסף רב, בהדרגה צברו רכוש, והיו לבעלי אחוזות. היו אפילו סריסים ששימשו גנרלים בצבא. כך או אחרת, בין ההיגרות בימינו ובין אותם זנאנות קיים הבדל תהומי: הזנאנות לא סורסו מרצונם, הם תפסו את עצמם כגברים, וכך גם התלבשו.

היגרות מוזכרות בחיבורים ההודיים הקדומים בשמות שונים, בהם המילה הסנסקריטית "קליבה" (kliba). אחד האזכורים הקדומים והציוריים של קליבות, שמשמע ממנו כי הכוונה לבני אדם בעלי זהות מגדרית מטושטשת, מצוי בראמאיאנה, האפוס ההודי, שרבים מתארכים את מועד חיבורו למאה ה-5 לפנה"ס. כשראמה יצא לגלות, רצו כל אנשי העיר ללכת עמו. הוא פנה אל ההמון וביקש מהגברים והנשים לשוב על עקבותיהם. מסור פר שהקליבות, שלא היו לא גברים ולא נשים, נותרו חסרות אונים. הן לא ידעו מה עליהן לעשות. הן לא חזרו על עקבותיהן לעיר, כמו שאר הקהילה, וגם לא המשיכו ללכת אחריה, אלא נשאר במקומן. כעבור 14 שנה, כשחזר ראמה מגלותו, הקליבות עדיין המתינו במקומן, בשולי העיר. הן היו הראשונות שראוהו בשובו וזכו לברכתו. כשראמה שאל אותן מדוע נשארו לחיות במקום, הן הסבירו לו שבדבריו פנה במפורש אל גברים ואל נשים, ומכיוון שלא ענו על אף אחת מההגדרות לא ידעו כיצד לנהוג וסברו שדבריו אינם חלים עליהן. ראמה הנרגש בירך אותן. כמו הקליבות בסיפור, גם ההיגרות היום נמצאות בשולי החברה, אך עם זאת הן נוגעות בעניינים שנמצאים במרכזה. ההגדרות המגדריות המקובלות

הנשים לומר. היא קראה ליולדת, וזו קמה ממיטתה ונשאה את פרי בטנה בזרועותיה. "זה ילד ראשון לך", פנתה אליה סאנג'י בקול מאנפף ובנענועי ראש קלים, כשחברותיה החלו לתופף. "יהיו לך עוד ילדים, אם ירצו האלים. בריאים יהיו כולם, אם תעשו הטוב בעיני האלה", זימרה. "קראי לבעלך!", פקדה בקול סמכותי, שלא תאם כלל את טון דיבורה הקודם. התופים והמצלתיים חדלו. האב נחפז מיר-כתי החצר. גבר משופם, צעיר ביותר למראה ומבוש עד אימה נדחק בזהירות בין היושבים וניגש לעבר סאנג'י. היא שלחה את ידה אל מפשעתו, חפנה את אשכיו כאומדת משקל והכריזה בפני כל באי המקום שיש לו, לאבא, כוח גברא טוב. "הרבה בנים בריאים אתה יכול להוציא מזה", הודיעה לאב, שנראה כאילו בלע מוט ברזל מלובן.

היא פנתה אל אשתו שהביטה במתרחש בהבעת פנים קפואה. "בתי, נצלי את מה שיש לו לתת לך, את בת מזל לזכות בכוח פוריות כזה. הוא בטח גם מהנה אותך מאוד". שאר ההיג'רות צחקו וחזרו לתופף ולשיר. הילדים הקטנים הביטו בהן בסקרנות מהולה בפחד. רחש עבר בקהל כשהיושבים לפנים נדרשו להידחק לאחור כדי לפנות מקום לריקודן של ההיג'רות. הריקוד הקצר היה חובבני למדי, חסר תיאום וחסר הוד, אבל הוא משך את מלוא תשומת הלב ואיש לא העז להפריע במהלכו או להוציא הגה מפייו.

בתום המופע, שלא קצר שום תגובות גלויות מהקהל, פנו ההיג'רות לסבו של התינוק ודרשו את שלהן. היה ויכוח קצר. רק משבאו על סיפוקן סימנה סאנג'י לאחיות לבוא אחריה. כמו שבאנו כך הלכנו, בלי להיפרד מאיש. בכיבוד הן לא נגעו, גם לא הוצע להן להתכבד בו. התעכבות קצרה בדוכן צ'אי על הכביש הראשי היתה העצירה היחידה שעשו בדרכן הביתה.

כאן כולנו שוות

למרבה הפרדוקס ההיג'רות, שאינן פוריות, מע-ניקות ברכות פוריות, ברכות לזוגות נשואים ולבנים זכרים שאך נולדו. הן מקפידות לפקוד חתונות ובתים שנולדו בהם תינוקות, ולצורך כך, אומרים, הן מפעילות רשת ריגול ענפה ומסועפת. על פי האמונה הן יכולות לברך מכיוון שהן מקורבות לא-לים ומנכיחות צורת קיום נשגבת. מקצת החברות בקהילת ההיג'רות הן אנדרוויניסטים, ולאנדרוויניס יש מקום של כבוד במיתולוגיה ובמסורת ההודית. לא אחת הוא נתפס כצורת קיום נעלה, הממזגת את הזכרי והנקבי בגוף אחד, ממש כמו ארדהנארישוור-ארה (Ardhanarishvara) – דמותו של האל שיווא כשפרוויטי (Parvati) אשתו מהווה מחצית מגופו.

בעבר היתה קהילת ההיג'רות מורכבת בעיקר מילדים שנולדו אנדרוויניסטים או עם מוטציות מי-

היג'רות לבית בכפר רוהה.
"אנחנו לא גבר ולא אישה."
"same-same" כולנו שוות

ניות אחרות ונמסרו לטיפול הקהילה על ידי הוריהם. היום רוב חברות הקהילה הן מי שנולדו גברים ועברו טקס שבו נכרתו במלואם איבר מינם ושק האשכים. "אחדות מאיתנו ברחו מהבית כשהבינו שהן שונות. כאן אין מוסלמיות והינדואיות. כאן כולנו שוות", סיפרו לי. למרות הדברים האלה, לעתים היג'רות מלידה נחשבות לבעלות מעמד גבוה יותר מגברים שהפכו להיג'רות מתוך בחירה.

הסיפורים שהגיעו אלי על ההיג'רות החוטפות ילדים קטנים ומסרסות אותם הם שמועות רווחות בהודו. "זה קורה", הודתה דיפו פטאל באוזני, "אבל זה מאוד לא מקובל. בדרך כלל הגורואיות מגנות דבר כזה. זה גורם לקהילה שלנו יותר נזק מתועלת. גם ככה יש כאלה שרואים בנו דמויות שליליות. הסתבכות בחטיפת ילדים יכולה רק לגרום לפגיעה בעמדת הציבור כלפינו. עוד עלולים לרדוף אותנו".

בזמן שהכנו את ארוחת הערב נשמעה דפיקה קלה בדלת. גבר הגיע אל הבית. אחת ההיג'רות הכניסה אותנו אל חדר המגורים וקראה לאחורת. ההיג'רה שבאה בירכה אותנו לשלום ביובש וסימנה לו לבוא אחריה אל חדר צדדי, שהגבר כנראה כבר הכיר מביקור קודם. הווילון שהסיטה מאחוריהם לא מנע מקול הגניחות שהשמיע מלהתפשט בבית. החברות המשיכו בעבודתן במטבח כאילו דבר לא מתרחש בביתן, אבל ההתבדחויות והחיקויים נע-למו. בתוך זמן קצר יצא האיש מהחדר. הוא היטיב את בגדיו ומיהר להסתלק. "ככה זה", הן הסבירו לי בהמשך הערב, כשהן מקוננות על הירידה במעמדן. "היום, כשכבר כמעט לא מזמינים אותנו לחתונות ולהולדת בנים זכרים, וכשנותנים לנו פחות נדבות, זו הדרך שלנו לעשות כסף".

צריך לדעת איך לחתוך

בעבר היו ההיג'רות סמל כוח. שליט חזק התהדר במספר סריסים רב. בד בבד עם התרחבות הכיבוש שים הבריטיים ברחבי תת-היבשת, איבדו השליטים את כוחם ונעשו אימפוטנטים מבחינה מדינית. בת-קופת השלטון הבריטי הוטלו על ההיג'רות איסורים שונים; בשנת 1871 הן נכללו בחוק שכונה Criminal Tribes Act, שהגדיר קבוצות שלמות בהודו כ"שבטי פשע" על סמך מנהגים שחרגו ממה שהבריטים החשיבו כהתנהלות חוקית. הקבוצות האלה היו נתונות לניטור מתמיד של השלטונות ושללה מהם תנועה חופשית. על ההיג'רות נאסר לעבור סירוס ולאמץ ילדים מתחת לגיל מסוים, ובשנת 1884 נאסר עליהן ללכת בציבור לבושות כנשים ולקבץ נדבות. הבריטים עשו כל שביכולתם כדי להכריח את הקהילה הזאת מהחברה ההודית, אך נכשלו.

↑ היג'רה בשוק. לא פעם נהוגות ההיג'רות ללדת גברים שנקרים בדרכן ולחפון את איברייהם האינטימיים. הגברים נבוכים אך לעולם אינם מגיבים באלימות

במעמד טקסי הרבה יותר, בתום תקופת קבלה שנמשכת כשנה. המתקבלת לקהילה צריכה לבקש את קיום הטקס, והגורו צריכה לאשרו. "גבר צריך לחשוב הרבה לפני שהוא עושה את הצעד האחרון הזה, והקהילה, מצדה, צריכה להיות בטוחה שהאדם מתאים לה", הסבירו לי.

טקס הכריתה נערך בדרך כלל בליל שיווראטרי (Shivratri), לילו של שיווא, שעמו מזוהה האלה בהוצ'ארה מאטה. לא מסממים את מי שעומד לעבור את הכריתה. גם לא נותנים לו שום משככי כאבים. הטענה היא שדי באמונתו של האדם באלה כדי לעמוד בכאבים. האלה מצדה מעריכה את כוח הרצון ואת דבקו של המאמין בה ומאפשרת לו להתמודד עם הקושי. הגורו מברכת, ואחת ההיג'רות המיומנות חותכת. "צריך לדעת איך לחתוך, להוריד הכל", הסבירה לי דיפו. "זה כואב, ודאי, אבל כמה מאיתנו מחזיקות את מי שעובר את הטקס ועוזרות לו להתגבר על הכאב. אחר כך נחים וזה עובר", תי-ארה באוזני. "זיהומים?", לא יכולתי להרפות. "אין זיהומים. אבל לפעמים מתים", הודתה. "את המתות תמיד קוברים, נכון?", שאלתי בניסיון לגלות פרטים על טקס המוות המסתורי של ההיג'רות. "מהמתות נפרדים", אמרה לי דיפו. "איך?", שאלתי. "כשתצטרף אלינו תדע", אמרה. ©

יותם יעקבסון – חבר מערכת מסע אחר, מורה דרך בארץ ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה. מלמד ומרצה במוסדות שונים, כותב ומצלם. פרק שלם יוקדש להיג'רות בספרו, שיראה אור בקרוב.
Yotam.jac@gmail.com

בעשורים האחרונים, לעומת זאת, עם התפשטות הלכי רוח חילוניים, התרופפו האמונות ביכולותיהן העל-טבעיות של ההיג'רות, והן מתקשות להתפרנס מנדבות. מקצת קהילות ההיג'רות חיות בעוני קשה עד כדי כך שחברותיהן רעבות. רבות מההיג'רות נאלצות לעבוד בזנות. "לגברים יש צורך, והם מוכנים לשלם כדי לספק אותו. ככה הטבע עשה אותם. למה שלא נהנה מזה וגם נקבל תמורה, אנחנו צריכות לחיות לא?", הבהירו ההיג'רות.

הגברים הבודדים שניאותו לשוחח איתי על הנושא אמרו ש"הגברים שבאים אליהן עושים את זה מחוסר ברירה, לא בגלל שהם כאלה. יש גברים שלפני הנישואים רוצים ללמוד איך לעשות אהבה ובאים אל ההיג'רות לצורך תרגול. ההיג'רות יודעות מה מצופה מגבר לעשות, ורוצות את זה בעצמן בתמורה לשיעור שהן מעניקות לו. אחרים באים אליהן כי הן יותר זולות מנשים", סיפרו לי, והתנערו לחלוטין מקיומה של הומוסקסואליות בהודו.

החוק האוסר על סירוס הוחל בשנת 1975 גם בהודו העצמאית. אף על פי כן רוב ההיג'רות עוברות טקס סירוס. דיפו עשתה את הניתוח בחשאי, אצל רופא פרטי. "ברור שזה אסור, אבל בהודו כסף קונה הכל. זה היה חלום חיי וחסכתי לשם כך במשך שנים", הודתה. בדרך כלל כריתת איבר המין נעשית

הידעתם? את הסקיצה הראשונית לעיצוב מסחסת הלימון האיקונית שלו צייר פיליפ סטארק על מפית במסעדה

קורא ממך **נישח** יודעים את ההיסטוריה של אייקונים עיצוביים

רוצים לדעת עוד על **מניין נישח**? הציצו בעמוד הבית – עמ' 6

